

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 185/2023-21

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miroslava Duriša a sudcov Ladislava Dudíša a Libora Duľu (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného Advokátskou kanceláriou Strémy s. r. o., Carlton Savoy, Mostová 2, Bratislava, IČO 50 189 697, v mene ktorej koná konateľ a advokát prof. JUDr. Tomáš Strémy, PhD., proti uzneseniu vyšetrovateľa Národnej kriminálnej agentúry, odboru Západ, 3. oddelenia vyšetrovania ČVS: PPZ-169/NKA-ZA3-2021 z 9. mája 2022 v spojení s postupom Ministerstva vnútra Slovenskej republiky, Prezídia Policajného zboru, národnej kriminálnej agentúry v trestnej veci vedenej pod ČVS: PPZ-169/NKA-ZA3-2021, uzneseniu prokurátora Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky č. k. VII/3 Gv 75/21/1000-13 z 13. júla 2022 a upovedomeniu generálneho prokurátora Slovenskej republiky č. k. IV/3 Pz 74/22/1000-6 z 3. januára 2023 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 13. marca 2023 domáha vyslovenia porušenia základného práva na inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) v spojení s čl. 17 ods. 2 ústavy a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“), základného práva na ochranu súkromia podľa čl. 16 ods. 1 ústavy, základného práva na ochranu súkromného a rodinného života podľa čl. 19 ods. 1 a 2 ústavy, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), práva na rešpektovanie súkromného a rodinného života podľa čl. 8 ods. 1 dohovoru a práva na účinný prostriedok nápravy podľa čl. 13 dohovoru uznesením vyšetrovateľa Národnej kriminálnej agentúry, odboru Západ, 3. oddelenia vyšetrovania ČVS: PPZ-169/NKA-ZA3-2021 z 9. mája 2022 (ďalej len „napadnuté uznesenie policajta“) v spojení s postupom Ministerstva vnútra Slovenskej republiky, Prezídia Policajného zboru,

národnej kriminálnej agentúry v trestnej veci vedenej pod ČVS: PPZ-169/NKA-ZA3-2021, uznesením prokurátora Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky (ďalej len „prokurátor“) č. k. VII/3 Gv 75/21/1000-13 z 13. júla 2022 (ďalej len „napadnuté uznesenie prokurátora“) a upovedomeniu generálneho prokurátora Slovenskej republiky (ďalej len „generálny prokurátor“) č. k. IV/3 Pz 74/22/1000-6 z 3. januára 2023 (ďalej len „upovedomenie generálneho prokurátora“).

2. Z obsahu sťažovateľom podanej ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ je uznesením policajta trestne stíhaný pre prečin podplácania podľa § 333 ods. 1 zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení účinnom v čase skutku (ďalej len „Trestný zákon“), proti ktorému podal riadny opravný prostriedok, a to sťažnosť podľa § 185 a nasl. zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“), o ktorej rozhodol prokurátor napadnutým uznesením tak, že ju podľa § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku zamietol. Proti napadnutému uzneseniu prokurátora sťažovateľ podal mimoriadny opravný prostriedok, a to návrh na zrušenie právoplatného rozhodnutia v prípravnom konaní podľa § 363 a nasl. Trestného poriadku, o ktorom rozhodol písomným upovedomením generálny prokurátor tak, že mu podľa § 365 ods. 1 Trestného poriadku nevyhovelo.

3. Generálny prokurátor vo svojom upovedomení k právnej kvalifikácii skutku ako prečinu podplácania podľa § 333 ods. 1 Trestného zákona v podstatnom zhrnul, že *„... medzi úplatkom a obstarávaním veci všeobecného záujmu musí byť dostatočne konkrétna súvislosť. Preto úplatok musí mať vzťah k činnosti, ktorá patri do oblasti obstarávania veci všeobecného záujmu. Bude tomu tak vtedy, ak ponúknutý alebo sľúbený úplatok má vzťah k činnosti osoby, ktorá veci všeobecného záujmu sama obstaráva alebo osoby ktorá potom spolupôsobí.*

Podstatou konania páchatela prečinu podplácania podľa § 333 ods. 1 Trestného zákona je jeho zámer dosiahnuť poskytnutým, ponúknutým alebo sľúbeným úplatkom to, aby osoba, ktorá obstaráva veci všeobecného záujmu, vyhoveľa požiadavke páchatela.

V tejto súvislosti poznamenávam, že trestné stíhanie sa nevedie pre právnu kvalifikáciu, ale pre konkrétny skutok, ktorého sa mal obvinený dopustiť. Vymedzenie skutku a právna kvalifikácia konania v uznesení o vznesení obvinenia nie je v ďalších fázach trestného konania nemenná a pre orgány činné v trestnom konaní až do meritórneho rozhodnutia o veci záväzná.“

4. Pri hodnotení dosiaľ zistených skutkových okolností veci generálny prokurátor, opierajúc svoje zistenia o výpovede svedkov [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] v spojení s listinnými podkladmi a zákonnými kompetenciami Slovenského pozemkového fondu, vyjadril hodnotiaci záver, podľa ktorého *„Dôvodnosť podozrenia vo vzťahu k obvinenému vyplýva najmä z výpovedí [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ], ktorí mali byť na tejto trestnej činnosti priamo účastní. Ich výpovede dokumentujú nielen korupčnú schému, ale aj postavenie jednotlivých zainteresovaných osôb, medzi ktorými dominoval najmä obvinený [REDAKOVANÉ], ktorému mali byť konkrétne úplatky odovzdávané. Výpovede svedkov [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ], na ktoré bolo poukázané, potvrdzujú dôvodnosť prebiehajúceho trestného stíhania vo vzťahu k obvinenému.“* Jednotlivé vo veci vykonané dôkazy generálny prokurátor z hľadiska ich obsahu podrobne rozvádza a hodnotí na s. 4 až 7 svojho upovedomenia o spôsobe vybavenia návrhu na zrušenie právoplatného rozhodnutia v prípravnom konaní podľa § 363 a nasl. Trestného poriadku.

II. Argumentácia sťažovateľa

5. Sťažovateľ v podanej ústavnej sťažnosti namietol predovšetkým právne posúdenie skutku, ktorý sa mu kladie za vinu a ktorý je právne kvalifikovaný ako prečin podplácania podľa § 333 ods. 1 Trestného zákona. S touto právnou kvalifikáciou nesúhlasí, keďže skutok mal byť právne kvalifikovaný ako trestný čin nepriamej korupcie podľa § 336 Trestného zákona. Sťažovateľ nachádza neústavnosť nie v tom, že orgány činné v trestnom konaní a generálny prokurátor neprijali jeho argumentáciu, ale v tom, že sa s ňou vysporiadali arbitrárnym spôsobom. V naznačenom smere sťažovateľ namieta, že *„Tak dozorujúci prokurátor, ako aj generálny prokurátor sa síce (zdanlivo) venovali otázke právnej kvalifikácie, avšak len v rozsahu potvrdzovania skutkového stavu a právnej argumentácie k samotnému trestnému činu (priamej) korupcie podľa § 336 Tr. zák.; obaja sa však vyhli tomu, aby dali Sťažovateľovi odpoveď na ním nastolenú polemiku ohľadom vzťahu skutku (priamej) korupcie podľa § 333 Tr. zák. a skutku nepriamej korupcie podľa § 336 Tr. zák.“*. Navyše *„Ako riešenie problému pritom nemožno akceptovať odkaz na ďalšie konanie, kde sa (možno) táto otázka zodpovie. Sťažovateľ má teda ďalej znášať obvinenie a vedenie trestného stíhania, hoci je tu možná nesprávna kvalifikácia (nadkvalifikácia) skutku a trestné stíhanie by malo byť preto zastavené.“*. Sťažovateľ teda namieta nielen arbitrárny postup orgánov činných v trestnom konaní pri vysporiadaní sa s ním predloženým právnym posúdením skutku ako trestného činu nepriamej korupcie podľa § 336 Trestného zákona, ale aj otázku dôvodnosti vedenia samotného trestného stíhania, keďže pri aprobácii ním predloženej právnej kvalifikácie malo byť, resp. by muselo byť trestné stíhanie jeho osoby zastavené z dôvodu jeho premlčania, čo len umocňuje zásah do ním označených základných práv. Podľa sťažovateľa je *«Je neprípustné, aby si OČTK „pomáhali“ tým, že skutok podradia pod kvalifikovanú skutkovú podstatu, alebo pod inú skutkovú podstatu Tr. zák., aby dosiahli pre obvineného prísnejšie podmienky; napr. z hľadiska podmienok väzby alebo premlčania (čo je aj Sťažovateľov prípad).»*. Zároveň *„Neobstojí pritom argument, že v konaní pred súdom sa vykoná dokazovanie a prípadne korekcia nesprávnosti z predsúdneho (prípravného) konania. Ak totiž ide o taký nedostatok prípravného konania, ktorý sa javí byť zjavným, je potrebné ho odstrániť už v tomto štádiu trestného stíhania.“*. Na podporu svojej argumentácie sťažovateľ poukázal na viaceré rozhodnutia ústavného súdu, pričom akcentoval negatívne dôsledky vedeného trestného stíhania nielen pre neho samotného, ale aj jeho rodinných príslušníkov a vyjadril úvahu, podľa ktorej ak si v jeho trestnej veci rozhodujúci súd osvojí jeho právnu argumentáciu o nadkvalifikácii skutku, ktorý sa mu kladie za vinu, a v nadväznosti na to dospeje k záveru o premlčaní trestného stíhania, *„nebude už spôsobilý napraviť vzniknutú ujmu; najmä ak sa tak stane po niekoľkých rokoch, čo je možné vzhľadom na doterajšiu prax trestných konaní predpokladať. Trestným súdom priznaná spravodlivosť tak bude mať v tomto smere už skôr povahu akademického výroku a najmä bude oneskorená.“*

6. Na podklade uvedeného sťažovateľ ústavnému súdu navrhol, aby po prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie nálezom takto rozhodol:

„1. Základné práva Sťažovateľa na ochranu súkromia a rodinného života podľa čl. 16 ods. 1 a čl. 19 ods. 1 a ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 8 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, nebyť stíhaný inak ako z dôvodov a spôsobom, ktorý ustanoví zákon podľa čl. 17 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, uznesením vyšetrovateľa Národnej kriminálnej agentúry,

odbor Západ, 3. oddelenie vyšetrovania, sp. zn. ČVS: PPZ-169/NKA-ZA3-2021 zo dňa 09.05.2022 a postupom Ministerstva vnútra Slovenskej republiky, Prezídia Policajného zboru, Národná kriminálna agentúra, v trestnej veci vedenej pod ČVS: PPZ-169/NKA-ZA3-2021, porušené boli.

2. Základné právo sťažovateľa na ochranu súkromia a rodinného života podľa čl. 16 ods. 1 a čl. 19 ods. 1 a ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 8 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, nebyť stíhaný inak ako z dôvodov a spôsobom, ktorý ustanoví zákon podľa čl. 17 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, podľa čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a podľa čl. 6 ods. 1 a na účinný prostriedok nápravy podľa čl. 13 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Úradu špeciálnej prokuratúry sp. zn. VII/3 Gv 75/21/1000-13 zo dňa 13.07.2022 a upovedomením generálneho prokurátora Slovenskej republiky číslo IV/3 Pz 74/22/1000-6 zo dňa 3. 1. 2023 porušené boli.

3. Uznesenie Úradu špeciálnej prokuratúry sp. zn. VII/3 Gv 75/21/1000-13 zo dňa 13.07.2022 a upovedomenie generálneho prokurátora Slovenskej republiky číslo IV/3 Pz 74/22/1000-6 zo dňa 03.01.2023 sa zrušujú a vec sa vracia Úradu špeciálnej prokuratúry na ďalšie konanie.

4. Prikazuje sa Úradu špeciálnej prokuratúry konať a rozhodnúť o sťažnosti sťažovateľa proti uzneseniu vyšetrovateľa Národnej kriminálnej agentúry, odbor Západ, 3. oddelenie vyšetrovania, sp. zn. ČVS: PPZ-169/NKA-ZA3-2021 zo dňa 09.05.2022.

5. Sťažovateľovi sa priznáva náhrada trov právneho zastúpenia, ktorú sú Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky, Generálna prokuratúra Slovenskej republiky a Úrad špeciálnej prokuratúry povinní spoločne a nerozdielne...“

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

7. Podstatou ústavnej sťažnosti je primárne porušenie základného práva sťažovateľa na inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy v spojení s čl. 17 ods. 2 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením policajta, napadnutým uznesením prokurátora a upovedomením generálneho prokurátora. V sekundárnej rovine v súvislosti s vedením trestného stíhania sa sťažovateľ domáha vyslovenia porušenia základného práva na ochranu súkromia podľa čl. 16 ods. 1 ústavy a základného práva na ochranu súkromného a rodinného života podľa čl. 19 ods. 1 a 2 ústavy, ako aj práva na účinný prostriedok nápravy podľa čl. 13 dohovoru.

8. Ústavný súd v súlade s § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť, pričom posudzoval, či jej prijatiu na ďalšie konanie nebránia dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

III.1. Všeobecné judikatúrne východiská:

9. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika

ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

10. Podľa § 132 ods. 1 zákona o ústavnom súde ak o ochrane základných práv a slobôd sťažovateľa vo veci, ktorej sa ústavná sťažnosť týka, je príslušný rozhodovať iný súd, ústavný súd uznesením ústavnú sťažnosť odmietne pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie. Podľa § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde je ústavná sťažnosť neprípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal právne prostriedky, ktoré mu priznáva zákon na ochranu jeho základných práv a slobôd.

11. Ústavný súd poukazuje na to, že jeho právomoc rozhodovať o sťažnostiach podľa čl. 127 ods. 1 ústavy je založená na princípe subsidiarity. Zmysel a účel princípu subsidiarity, ktorý je vyvoditeľný z čl. 127 ods. 1 ústavy, spočíva v tom, že ochrana ústavnosti nie je a podľa svojej povahy ani nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale je úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Konceptia konania o ústavnej sťažnosti je založená na tom, že predstavuje subsidiárny procesný prostriedok na ochranu ústavou zaručených základných práv a slobôd. Ústavný súd nie je súčasťou sústavy všeobecných súdov či iných orgánov verejnej moci, a preto nemôže nahrádzať ich činnosť. Jeho úlohou je v súlade s čl. 124 a nasl. ústavy ochrana ústavnosti, a nie tzv. bežnej zákonnosti, resp. protiprávnosti. Z tohto pohľadu je nevyhnutnou podmienkou konania, ktorá musí byť pred podaním ústavnej sťažnosti splnená, vyčerpanie všetkých procesných prostriedkov, ktoré zákon sťažovateľovi na ochranu jeho práv poskytuje.

12. Právomoc ústavného súdu je vybudovaná na zásade prieskumu vecí právoplatne skončených, ktorých eventuálnu protiústavnosť už nemožno zhojiť inými procesnými prostriedkami, resp. už nie je možná náprava iným spôsobom. Teda právomoc ústavného súdu rozhodovať o sťažnostiach podľa čl. 127 ods. 1 ústavy predstavuje *ultima ratio* inštitucionálny mechanizmus, ktorý sa uplatní až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu podľa zásad uvedených v § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde (III. ÚS 149/04, IV. ÚS 135/05, II. ÚS 156/09, I. ÚS 480/2013, II. ÚS 137/2019, II. ÚS 386/2019, II. ÚS 124/2021, II. ÚS 428/2021, II. ÚS 257/2021, IV. ÚS 80/2022).

13. Ústavná sťažnosť nemá byť podávaná z dôvodu „procesnej opatrnosti či nedotknuteľnosti“ fyzickej osoby alebo právnickej osoby, ale až vtedy, ak sa sťažovateľ nemôže reálne domôcť ochrany svojich práv u ostatných orgánov verejnej moci. Postavenie ústavného súdu tak možno obrazne prirovnať k „záchranej brzde“, ktorú je možné použiť až vtedy, ak zlyhajú všetky obvyklé a predvídané prostriedky na zabránenie vzniku hroziacej ujmy, teda zabránenie porušenia ústavných práv. Konanie o ústavnej sťažnosti však nie je a ani nemôže byť pomyselnou „skratkou“, ktorou by bolo možné obchádzať konanie už vedené, resp. ktoré môže byť vedené na návrh sťažovateľa pred inými orgánmi verejnej moci.

14. Subsidiarita ústavnej sťažnosti má pritom dimenziu formálnu i materiálnu. Formálna dimenzia znamená, že sťažovateľ pred podaním ústavnej sťažnosti musí „formálne“ podať všetky prostriedky na ochranu práv, ktorými disponuje, a materiálnou subsidiaritou je myslené to, že tieto prostriedky odôvodní spôsobom, ktorý všeobecnému súdu umožní ústavnoprávny prieskum. Pokiaľ právny predpis ustanoví, že v určitej procesnej situácii je príslušný na rozhodovanie o právach a slobodách jednotlivca konkrétny orgán verejnej moci, bolo by zásahom do jeho právomoci a porušením

princípu del'by moci (čl. 2 ods. 2 ústavy), pokiaľ by iný orgán o týchto právach rozhodoval bez toho, aby bola daná možnosť príslušnému orgánu na realizáciu jeho právomoci. Obidve tieto hľadiská preto treba reflektovať pri interpretácii a aplikácii jednotlivých inštitútov zákona o ústavnom súde, v danom prípade pre posúdenie prípustnosti ústavnej sťažnosti a príslušnosti ústavného súdu na jej prijatie na ďalšie konanie.

III.2. K namietanému porušeniu práva na inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy v spojení čl. 17 ods. 2 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny napadnutým uznesením policajta a napadnutým uznesením prokurátora:

15. Ústavný súd konštatuje, že sťažovateľ podal proti napadnutému uzneseniu policajta sťažnosť podľa § 185 ods. 2 Trestného poriadku, o ktorej rozhodol prokurátor napadnutým uznesením, ktorým sťažnosť podľa § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku zamietol. Proti napadnutému uzneseniu prokurátora sťažovateľ podal návrh na zrušenie právoplatného rozhodnutia v prípravnom konaní podľa § 363 a nasl. Trestného poriadku, o ktorom rozhodol generálny prokurátor svojím upovedomením tak, že mu podľa § 365 ods. 1 Trestného poriadku nevyhovel. Vzhľadom na uvedené ústavný súd odmieta sťažovateľom podanú ústavnú sťažnosť v tejto jej časti z dôvodu nedostatku právomoci na jej prerokovanie podľa § 56 ods. 2 písm. a) v spojení s § 132 ods. 1 zákona o ústavnom súde, keďže právomoci ústavného súdu predchádzala právomoc prokurátora a generálneho prokurátora, ktorú sťažovateľ aj právne relevantným a účinným spôsobom využil. O podstate sťažovateľovej oponentnej argumentácie sa bude rozhodovať aj v ďalších štádiách trestného konania, a to aj *ex officio*, ako je popísané v ďalšom obsahu tohto odôvodnenia.

16. Ústavný súd na tomto mieste opätovne zdôrazňuje, že jeho právomoc ako nezávislého súdneho orgánu ochrany ústavnosti podľa čl. 124 ústavy je okrem výnimočných prípadov uplatniteľná až po vyčerpaní riadnych a mimoriadnych opravných prostriedkov, ktoré právna úprava subjektom zúčastneným na konkrétnom konaní pred orgánom verejnej moci v záujme ochrany ich práv poskytuje (bod 12 tohto odôvodnenia).

III.3. K namietanému porušeniu práva na inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy v spojení s čl. 17 ods. 2 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny upovedomením generálneho prokurátora:

17. Vo vzťahu k tejto časti podanej ústavnej sťažnosti ústavný súd konštatuje, že sťažovateľ sa z dôvodov uvedených v podanej ústavnej sťažnosti domáha v podstate revízie postupu a určenia skutkových a právnych dôvodov, ktoré viedli orgány činné v trestnom konaní k posúdeniu veci v intenciách § 206 ods. 1 Trestného poriadku, teda k vzneseniu obvinenia sťažovateľovi pre prečin podplácania podľa § 333 ods. 1 Trestného zákona, ktorého dôvodnosť v danom štádiu prípravného konania aproboval generálny prokurátor svojím upovedomením, konajúc tak o mimoriadnom opravnom prostriedku. Ústavný súd už v obdobných prípadoch opakovane zdôraznil, že trestné konanie od svojho začiatku až do konca je procesom, v ktorom sa v rámci vykonávania jednotlivých úkonov a realizácie garancií na ochranu práv a slobôd môžu zo strany orgánov činných v trestnom konaní naprávať, resp. korigovať aj jednotlivé pochybenia. Spravidla až po jeho skončení možno na ústavnom súde namietat' pochybenia znamenajúce porušenie práv a slobôd označených v čl. 127 ods. 1 ústavy, ktoré neboli odstránené v jeho priebehu (III. ÚS 3/02, III. ÚS 18/04, III. ÚS 75/05, IV. ÚS 76/05, IV. ÚS 220/07, IV. ÚS 197/08, I. ÚS 314/09, IV. ÚS 166/2010, II. ÚS 425/2017,

III. ÚS 156/2021, IV. ÚS 80/2022). Ústavný súd zastáva názor, že nie je iba jeho povinnosťou ako súdneho orgánu ochrany ústavnosti zabezpečovať v rámci svojej rozhodovacej právomoci ochranu základných práv a slobôd vrátane rešpektovania záväzkov vyplývajúcich z medzinárodných zmlúv, ktorými je Slovenská republika viazaná. Túto povinnosť majú, a to prednostne, napr. všeobecné súdy ako primárni ochrancovia ústavnosti, prípadne iné orgány verejnej moci na to určené.

18. Osobitne je potrebné uviesť, že vznesenie obvinenia je dôležitým procesným úkonom, pretože týmto úkonom sa proti určitej osobe začína trestné stíhanie za konkrétny skutok, ktorý je trestným činom, a súčasne sa určuje aj jej procesné postavenie v trestnom konaní ako obvineného. Nie je však potrebné, aby trestná činnosť bola spoľahlivo preukázaná, ako to je v prípade obžaloby. Otázka dôvodnosti vznesenia obvinenia je predmetom celého trestného konania a ústavnému súdu v tejto súvislosti prináleží zaoberať sa otázkou ochrany základných práv a slobôd zásadne až po jeho skončení (s výnimkou niektorých špecifických situácií, najmä pokiaľ ide o zásah do osobnej slobody sťažovateľa väzbou), teda po vyčerpaní všetkých procesných prostriedkov, ktoré obvinenému, resp. obžalovanému Trestný poriadok poskytuje.

19. Ústavný súd teda v okolnostiach danej veci konštatuje, že trestná vec sťažovateľa sa v čase podania ústavnej sťažnosti ústavnému súdu nachádzala v tzv. prípravnom konaní, v ktorom sa sťažovateľ bráni proti obvineniu vznesenému proti jeho osobe spôsobom dostupným v jednotlivých fázach konania, pričom o dôvodnosti, a teda aj zákonnosti a ústavnosti jeho trestného stíhania meritórne zatiaľ všeobecný súd nerozhodoval. Z uvedeného okrem iného vyplýva, že platná právna úprava trestného konania umožňuje sťažovateľovi ako obvinenému a prípadne aj v ďalšom štádiu trestného konania (po eventuálnom podaní obžaloby) ako obžalovanému právne účinným spôsobom namietat porušenie základných práv a slobôd garantovaných ústavou vrátane sťažovateľom označených práv. Procesné záruky zabezpečujúce zákonnosť postupu orgánov činných v trestnom konaní a všeobecných súdov (prípadne ochranu pred jej porušením) pritom vyplývajú z II. časti (predsúdne konanie) tretej hlavy prvého dielu (dozor prokurátora), ako aj III. časti (súdne konanie) druhej hlavy (preskúmanie a predbežné prejednanie obžaloby), prípadne šiestej hlavy (odvolanie a konanie o ňom) alebo ôsmej hlavy (mimoriadne opravné prostriedky) Trestného poriadku (I. ÚS 77/2019, III. ÚS 173/2020, IV. ÚS 532/2020, III. ÚS 156/2021, II. ÚS 585/2021, IV. ÚS 80/2022).

20. V konkrétnostiach ústavný súd v prvom rade poukazuje na § 241 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, podľa ktorého v rámci preskúmania podanej obžaloby samosudca trestné stíhanie zastaví, ak sú tu okolnosti uvedené v § 215 ods. 1 Trestného poriadku [medzi ktorými je aj dôvod zastavenia trestného stíhania podľa § 215 ods. 1 písm. d) Trestného poriadku z dôvodu jeho neprípustnosti podľa § 9 Trestného poriadku, resp. § 9 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku z dôvodu jeho premlčania], obdobne pri prísnejšej právnej kvalifikácii podľa § 244 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku. Taký postup je oficiózny a pokiaľ nevyhovie námietkam sťažovateľa vo vzťahu k riešeniu meritórnej otázky (tvoriacej podstatu ústavnej sťažnosti na kvalifikačnej báze skutku, pre ktorý bolo vznesené obvinenie vo vzťahu k prípustnosti premlčaného trestného stíhania) v prípravnom konaní prokurátor, je povinný sa touto otázkou (v prípade podania obžaloby) zaoberať súd už v úvode súdneho konania, pričom právomoc týchto orgánov nemôže ústavný súd predísť aj pri pochopení toho, že trestné stíhanie je pre sťažovateľa spoločensky nepríjemné, ako v ústavnej sťažnosti zdôrazňuje. Ďalej ústavný súd v predmetnej súvislosti poukazuje na § 281 ods. 1 Trestného poriadku, ako aj na § 306 a nasledujúce Trestného poriadku, podľa ktorých je opravným

prostriedkom proti rozsudku súdu prvého stupňa odvolanie, v kontexte § 320 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku Ústavný súd ďalej poukazuje na § 368 ods. 1 Trestného poriadku, podľa ktorého možno podať dovolanie proti právoplatnému rozhodnutiu súdu, ktorým bol porušený zákon alebo boli porušené ustanovenia o konaní, ktoré mu predchádzalo, ak je toto porušenie dôvodom dovolania podľa § 371 Trestného poriadku, v okolnostiach vyplývajúcich zo sťažovateľom podanej ústavnej sťažnosti je to dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. k) Trestného poriadku, teda ak sa proti obvinenému viedlo trestné stíhanie, hoci bolo neprípustné.

21. Inými slovami, sťažovateľ sa naďalej bráni proti vznesenému obvineniu v prebiehajúcom proti nemu vedenom trestnom konaní a čiastkovým prvkom takého obranného postupu bola sťažnosť proti uzneseniu o vznesení obvinenia. Tá bola síce zamietnutá, avšak k meritórnemu rozhodnutiu v prípravnom konaní vo vzťahu k sťažovateľovi dosiaľ nedošlo. Ak by sa prípravné konanie ukončilo podaním obžaloby, súd má možnosť eliminovať už v úvode ním vedeného konania procesné nedostatky prípravného konania brániace ďalšiemu postupu v konaní proti obvinenému, a to pokiaľ ide o otázku premlčania trestného stíhania, ako aj pokiaľ ide o závažné porušenie práv obhajoby, a v takom prípade súd obžalobu odmietne a vráti vec prokurátorovi. Ak o označené chyby nejde, konanie pokračuje aj s prípadným využitím riadnych a mimoriadnych opravných prostriedkov (sťažovateľom ako stranou), keď je možné zákonom ustanoveným spôsobom napádať aj chyby postupu (trestného stíhania) predchádzajúceho meritórnemu rozhodnutiu. Právomoc v prípravnom konaní prokurátora a v súdnom konaní súdov jednotlivých stupňov predchádza právomoci ústavného súdu. Ak by ústavný súd preskúmaval už samotné vznesenie obvinenia, princíp subsidiarity by bol hrubo porušený a právomoc ústavného súdu by bola prekročená.

22. Možno teda pre kompletizáciu a na doplnenie argumentačnej mozaiky dodať, že možné porušenie základného práva na inú právnu ochranu, ktoré patrí obvinenému v predsúdnom trestnom konaní (ako aj porušenie s dotknutým právom ostatných vecne súvisiacich základných práv), sa v reťazci subsidiarity pretransformuje (okrem samotného predsúdneho konania, kde je jeho garantom prokurátor) do práva na súdnu ochranu, a to aj prostredníctvom korekčných procesných mechanizmov v súdnom konaní, keď k uznaniu viny zo spáchania trestného činu môže dôjsť len súdom. Taká právomoc predchádza právomoci ústavného súdu s už naznačenými výnimkami odňatia osobnej slobody väzbou, prípadne generálneho majetkovo-invazívneho opatrenia (zaistenie majetku obvineného), resp. prieskumu porušenia základných práv rozhodnutiami a opatreniami v trestnom konaní proti osobám, ktoré nie sú v tomto konaní obvinenými (ani v naostatok uvedenom prípade by však prieskum ústavného súdu zásadne nemal zasahovať do podstaty vzneseného obvinenia, o ktorom dosiaľ nebolo právoplatne rozhodnuté, resp. neboli vyčerpané zákonné prostriedky priznané obvinenému zákonom na ochranu jeho základných práv a slobôd). Ústavný súd totiž v trestnom konaní nenahrádza procesné postavenie prokurátora, sudcu pre prípravné konanie ani všeobecného súdu v trestnoprocesnej inštančnej postupnosti rozhodovania súdov.

23. Sťažovateľ sám v ústavnej sťažnosti konštatuje, že ústavný súd princíp subsidiarity svojej právomoci vo svojej rozhodovacej praxi významne zohľadňuje. Ním označované vybrané rozhodnutia ústavného súdu na podstate tejto tézy nič nemenia, keď sa je potrebné dotknúť sťažovateľom zvýraznenej okolnosti, či je rozhodovanie generálneho prokurátora podľa § 363 a nasledujúcich Trestného poriadku „účinným prostriedkom nápravy“ vo vzťahu k uzneseniu

o vznesení obvinenia. K tomu je potrebné uviesť, že je, avšak len relatívne. Ak totiž obvinený uspeje, obvinenia sa zbaví (bez založenia prekážky právoplatne rozhodnutej veci). Ak však neuspeje, obvineniu sa bráni v ďalšom priebehu trestného stíhania, ako to bolo popísané v predchádzajúcom texte tohto odôvodnenia. Z hľadiska prieskumu v konaní o ústavnej sťažnosti totiž musí prednostne uplatniť „právne prostriedky, ktoré mu priznáva zákon na ochranu jeho základných práv a slobôd“ (§ 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde), teda plné penzum takých prostriedkov, keď ústavný súd stojí až na konci reťazca subsidiarity (vo vzťahu k trestnému stíhaniu a jeho výsledku). Ako už bolo opäť dostatočne zvýraznené, ústavný súd nie je orgánom činným v trestnom konaní ani všeobecným súdom, keď by inak zákonom ustanovená právomoc týchto orgánov bola nadbytočná.

24. V konečnom dôsledku ústavný súd prezentuje judikatúrny súhrn týchto svojich téz prostredníctvom právnych viet rezultujúcich z uznesenia č. k. IV. ÚS 212/2022 z 26. apríla 2022, ktoré bude v dohľadnej dobe publikované v Zbierke nálezov a uznesení Ústavného súdu Slovenskej republiky za rok 2022, a to v nasledujúcom znení:

„SUBSIDIARITA PRÁVOMOCI ÚSTAVNÉHO SÚDU VO VZŤAHU K ROZHODNUTIAM A INÝM ÚKONOM V TRESTNOM KONANÍ

Možné porušenie základného práva na inú právnu ochranu, ktoré patrí obvinenému v predsúdnom trestnom konaní (ako aj porušenie s dotknutým právom ostatných vecne súvisiacich základných práv), je v reťazci subsidiarity preskúmané (okrem samotného predsúdneho konania, kde je jeho garantom prokurátor) prostredníctvom korekčných procesných mechanizmov v súdnom konaní (teda využitím práva na súdnu ochranu), keď k uznaniu viny zo spáchania trestného činu môže dôjsť len súdom. Taká právomoc predchádza právomoci ústavného súdu s určitými výnimkami odňatia osobnej slobody väzbou, prípadne generálneho majetkovo-invazívneho opatrenia (zaistenie majetku obvineného), resp. prieskumu porušenia základných práv rozhodnutiami a opatreniami v trestnom konaní proti osobám, ktoré nie sú v tomto konaní obvinenými (ani v naostatok uvedenom prípade by však prieskum ústavného súdu zásadne nemal zasahovať do podstaty vzneseného obvinenia, o ktorom dosiaľ nebolo právoplatne rozhodnuté, resp. neboli vyčerpané zákonné prostriedky priznané obvinenému zákonom na ochranu jeho základných práv a slobôd). Ústavný súd totiž v trestnom konaní nenahrádza procesné postavenie prokurátora, sudcu pre prípravné konanie ani všeobecného súdu v trestnoprocessnej inštančnej postupnosti rozhodovania súdov (pozri napr. aj uznesenie ústavného súdu č. k. IV. ÚS 80/2022-16 z 15. februára 2022).

Procesné záruky zabezpečujúce zákonnosť postupu orgánov činných v trestnom konaní a všeobecných súdov (prípadne ochranu pred jej porušením) pritom vyplývajú z II. časti (predsúdne konanie) tretej hlavy prvého dielu (dozor prokurátora), ako aj III. časti (súdne konanie) druhej hlavy (preskúmanie a predbežné prejednanie obžaloby), prípadne šiestej hlavy (odvolanie a konanie o ňom) alebo ôsmej hlavy (mimoriadne opravné prostriedky) Trestného poriadku.

Procesnou konzekvenciou predčasného podania ústavnej sťažnosti, teda jej podania bez vyčerpania skorších právnych prostriedkov na ochranu základných práv a slobôd, ktoré sťažovateľovi priznáva zákon, je odmietnutie ústavnej sťažnosti pre jej neprípustnosť podľa § 56 ods. 2 písm. d), § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde.“

25. Vzhľadom na uvedené ústavný súd odmieta túto časť ústavnej sťažnosti sťažovateľa pre namietané porušenie práva na inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a podľa čl. 36 ods. 1 listiny v spojení s čl. 17 ods. 2 ústavy z dôvodu jej neprípustnosti podľa § 132 ods. 2, § 56 ods. 2 písm. d) zákona o ústavnom súde.

26. Nad rámec podstaty rozhodnutia o ústavnej sťažnosti (ako *obiter dictum*) ústavný súd z materiálneho hľadiska po oboznámení sa obsahom upovedomenia generálneho prokurátora konštatuje, že spôsob vybavenia návrhu sťažovateľa týmto upovedomením nemožno považovať za arbitráry alebo z iného hľadiska ústavne neutržateľný. Generálny prokurátor sa vyrovnal so sťažovateľovými námietkami tak, ako to zodpovedá danému štádiu konania a nevyhovenie podanému návrhu nepredstavuje dôvod na zásah ústavného súdu. Kvalifikačná okolnosť zdôrazňovaná sťažovateľom vyplýva okrem okolností uvedených v bodoch 3 a 4 tohto odôvodnenia aj z ďalších reálií upovedomenia na jeho stranách 5 a 6, aj keď nie v úplnej terminológii použitej sťažovateľom. Ústavný súd však nehodnotí vecnú správnosť tejto odpovede na úrovni zákona a skutkového stavu vo vzťahu ku skutku, pre ktorý bolo vznesené obvinenie, rovnako tézu sťažovateľa o nadkvalifikácii skutku podľa § 333 ods. 1 Trestného zákona namiesto kvalifikácie podľa § 336 ods. 2 Trestného zákona (v príslušných intertemporálnych súvislostiach), keďže by tým mohol predstihnúť meritórne rozhodnutie v prípravnom konaní, čo by mohlo byť nevyhnutným postupom nanajvýš v prípade väzobného stíhania.

III.4. K namietanému porušeniu základného práva na ochranu súkromia podľa čl. 16 ods. 1 ústavy, základného práva na ochranu súkromného a rodinného života podľa čl. 19 ods. 1 a 2 ústavy, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, práva na rešpektovanie súkromného a rodinného života podľa čl. 8 ods. 1 dohovoru a práva na účinný prostriedok nápravy podľa čl. 13 dohovoru:

27. K sťažovateľom namietanému porušeniu práva na nedotknuteľnosť osoby a jej súkromia podľa čl. 16 ods. 1 ústavy ústavný súd dáva do pozornosti skutočnosť, že účelom práva na súkromný a rodinný život je ochrana jednotlivca proti svojvoľným zásahom verejnej moci a obdobne ústava nezaručuje ochranu súkromného a rodinného života pred akýmkoľvek zasahovaním. Zaručuje ochranu len pred takým zasahovaním, ktoré je neoprávnené. V súlade s účelom práva na súkromie môžu orgány verejnej moci, fyzické osoby a právnické osoby zasahovať do súkromného a rodinného života vtedy, ak ich zasahovanie možno hodnotiť ako oprávnené (I. ÚS 13/2000, III. ÚS 375/2018, I. ÚS 241/2019).

28. K namietanému porušeniu čl. 19 ods. 1 ústavy ústavný súd v minulosti v rámci svojej rozhodovacej činnosti vyzdvihol pozitívny záväzok štátu zabezpečiť efektívne rešpektovanie ľudskej dôstojnosti a súkromia osoby implikujúci požiadavku účinnej trestnoprávnej ochrany, najmä v prípade aktov dotýkajúcich sa telesnej a duševnej integrity jedinca a ďalších základných hodnôt a esenciálnych aspektov súkromného života (III. ÚS 194/06, III. ÚS 759/2017, I. ÚS 241/2019).

29. Podľa čl. 19 ods. 2 ústavy, ktorý zaručuje právo na ochranu pred neoprávneným zasahovaním do súkromného a rodinného života, pod „neoprávneným zasahovaním“ treba rozumieť také zasahovanie, ktoré nemá základ v zákonnej úprave, nesleduje legitímny cieľ, nedbá na podstatu a zmysel obmedzovaného základného práva a slobody alebo nie je nevyhnutným a primeraným

opatrením na dosiahnutie legitímneho cieľa (II. ÚS 55/98, I. ÚS 13/2000, III. ÚS 153/2016, I. ÚS 241/2019).

30. Keďže ústavný súd odmietol ústavnú sťažnosť sťažovateľa v časti týkajúcej sa namietaného porušenia základného práva na inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy v spojení s čl. 17 ods. 2 ústavy a rovnako tak aj podľa čl. 36 ods. 1 listiny upovedomením generálneho prokurátora z dôvodu jej neprípustnosti podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde, neprichádza do úvahy vyslovenie porušenia ani ďalších sťažovateľom označených práv podľa čl. 16 ods. 1 ústavy, čl. 19 ods. 1, 2 ústavy a podľa čl. 8 dohovoru, ktorých porušenie je viazané na porušenie čl. 46 ods. 1 ústavy v spojení s čl. 17 ods. 2 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny, a preto ústavný súd odmieta sťažovateľom podanú ústavnú sťažnosť v tejto jej časti z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde. Tento záver sa vzťahuje aj na sťažovateľom označené porušenie práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ktoré nemá vecné opodstatnenie v prípade postupu a rozhodnutí orgánov činných v trestnom konaní, pretože sa tento článok týka iba rozhodnutí súdov rozhodujúcich o právach občianskej povahy alebo o opodstatnenosti trestného obvinenia osoby, ktorá je účastníkom konania pred súdom, a nie v konaní pred iným orgánom verejnej moci (III. ÚS 206/06, III. ÚS 2/09, II. ÚS 494/2014, IV. ÚS 132/2020). Postupom v súlade s ústavnokonformným výkladom zákona nemožno zasiahnuť do základných práv a slobôd nielen trestnoprocesnej povahy, keďže ide o legálny a legitímny zásah, ktorý sa neoddeliteľne dotýka viacerých ľudskoprávných aspektov.

31. V súvislosti s namietaným porušením čl. 13 dohovoru ústavný súd poukazuje na svoju doterajšiu judikatúru, podľa ktorej z čl. 13 dohovoru vyplýva pre fyzické osoby a právnické osoby procesné právo akcesorickej povahy mať účinné právne prostriedky nápravy pred národným orgánom v prípade porušenia ostatných ľudských práv chránených dohovorom (III. ÚS 38/05, II. ÚS 99/2011). Ústavný súd v tejto súvislosti odkazuje na judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva, podľa ktorej uplatňovanie práva vyplývajúceho z čl. 13 dohovoru musí nadväzovať na aspoň obhájiteľné tvrdenie (arguable claim) o porušení iného práva chráneného dohovorom (napr. rozhodnutie vo veci Silver a ostatní proti Spojenému kráľovstvu z 25. 3. 1983). Článok 13 dohovoru sa tak vzťahuje iba na prípady, v ktorých sa jednotlivcovi podarí preukázať pravdepodobnosť tvrdenia, že sa stal obeťou porušenia práv garantovaných dohovorom (Boyle a Rice proti Spojenému kráľovstvu z 27. 4. 1988, séria A, č. 131, rovnako aj III. ÚS 24/2010, IV. ÚS 325/2011, IV. ÚS 90/2013). Vzhľadom na to, že ústavný súd nedospel k záveru o vyslovení porušenia čl. 46 ods. 1 ústavy v spojení s čl. 17 ods. 2 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny, neprichádza do úvahy ani možnosť porušenia čl. 13 dohovoru. Z uvedeného dôvodu ústavný súd odmieta sťažovateľom podanú ústavnú sťažnosť aj v tejto jej časti z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 30. marca 2023

Miroslav Duriš
predseda senátu